NORAKSTS
Lieta A420526110
A05261-10/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 17.novembrī

Administratīvās rajona tiesas
tiesnese D.Suipe,

piedaloties pieteicējas VAS „Latvijas valsts meži" pilnvarotajai pārstāvei *I.K.*,
atbildētāja – Latvijas Republikas pusē pieaicinātā Valsts zemes dienesta pārstāvei *S.K.*,
trešajai personai *A.L.* un zvērinātam advokātam Zigfrīdam Berezovskim

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu VAS „Latvijas valsts meži" (turpmāk – pieteicēja) pieteikumā par Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas (turpmāk arī atbildētājs) lēmuma atcelšanu, ar kuru *A.B.* atjaunotas zemes īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kadastra apzīmējums */kadastra apzīmējums/* un */kadastra apzīmējums/*.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 21.maijā Valsts zemes dienesta Latgales reģionālā nodaļa atjaunoja īpašuma tiesības *A.B.* uz Balvu rajona Rugāju pagasta */ciems/* zemes daļu 11,12 ha platībā ar kadastra numuru */kadastra numurs/* un */kadastra numurs/*.

[2] Pieteicēja 2009.gada 3.decembra pieteikumā norāda, ka Valsts zemes dienesta lēmums ir nepamatots saskaņā ar turpmāk minēto.

[2.1] Pieteicējas tiesības ar minēto lēmumu aizskartas, jo 1992.gada 31.martā pieteicējai īpašumā piešķirtais zemesgabals nodots Rugāju, Tilžas un Balvu mežniecībām, kuru tiesību pārņēmēja ir pieteicēja. Pieteicējas tiesības nostiprinātas ar Latgales apgabaltiesas 2002.gada 25.oktobra spriedumu, kā arī izriet no Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 6.decembra lēmuma lietā SKA-532. Atbilstoši Meža likuma 4.panta otrajai daļai valsts īpašumā esošās meža zemes ierakstāmas uz valsts vārda Zemkopības ministrijas personā zemesgrāmatā. Meža likuma 44.pants aizliedz Latvijas valsts mežu zemi piešķirt pastāvīgā lietošanā un atsavināt vai privatizēt.

[2.2] Ja sākotnēji zemes lietošanas tiesības tika piešķirtas mežniecībām, tad atzīstams, ka zemes gabali arī tika atzīti par valsts meža zemi. *A.B.* zemes lietošanas piešķirtas vēlāk – 1997.gada 10.oktobrī un tajā brīdī zemes lietošanas tiesības saglabājās arī Žīguru virsmežniecības mežniecībām.

Laika posmā no 1997.gada 22.decembra līdz 2004.gada 10.novembrim Rugāju pagasta pašvaldība vairākkārtīgi, prettiesiski, atcēla pieteicējas zemes lietošanas tiesības, tajā skaitā arī uz zemes gabalu, uz kuru atjaunotas īpašuma tiesības *A.B.* Šobrīd ir atjaunots tiesiskais stāvoklis uz 1992.gada 31.martu un visi Rugāju pagasta pašvaldības lēmumi laika posmā no 1997.gada 22.decembra līdz 2009.gada 30.jūnijam atzīstami par spēkā neesošiem. Līdz ar to, arī pārsūdzētais lēmums ir spēkā neesošs.

[3] Atbildētājs paskaidrojumā prasījumu neatzīst saskaņā ar turpmāk minēto.

[3.1] Saskaņā ar Latvijas Valsts Vēstures arhīva 1994.gada 22.decembra izziņu Abrenes apriņķa Rugāju pagasta */ciems/* īpašnieks 1939.gadā bija *D.L.*, 1942.gadā – *J.L..*, zemi izmantoja *D.L.* Izziņai pievienota zemes daļas plāna kopija zemes gabalam Nr.13, kas apstiprināts 1915.gadā.

Saskaņā ar likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 5.panta pirmo daļu zemes īpašuma tiesības atjaunojas uz personiskā pieprasījuma pamata bijušajiem zemes īpašniekiem, kuru īpašumā zeme bija 1940.gada 21.jūlijā, vai viņu mantiniekiem saskaņā ar 1937.gada Civillikumu.

Ņemot vērā, ka 1939.gada Abrenes apriņķa Rugāju pagasta administratīvās robežas ir būtiski mainījušās un daļa no tās teritorijas 1990.gadā iekļauta Lazdukalna pagasta teritorijā, *L.L.* mantinieki ir vērsušies gan Lazdukalna, gan Rugāju zemes komisijās.

[3.2] Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta pirmā daļa noteic, ka pagastu un pilsētu zemes komisijas attiecībā uz lauku zemi mēneša laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās (1997.gada 27.novembrī) pieņem lēmumus par iesniegumiem, kas iesniegti līdz 1997.gada 9.septembrim par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā.

Atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai, ja pagasta zemes komisija ir pieņēmusi atzinumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai līdzvērtīgas zemes piešķiršanu īpašumā, bet nav veikta zemes gabalu robežu ierādīšana (uzmērīšana) dabā, bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem zeme, uz kuru tiek atjaunotas īpašuma tiesības, līdz 1997.gada 30.novembrim piešķirama pastāvīgā lietošanā. Lēmums par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā, kuram pievienota zemes lietojumu un zemes īpašumu pārskata plāna kopija ar tā zemes gabala robežām, uz kuru tiek atjaunotas īpašuma tiesības, paziņojams bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem. Minētais lēmums stājas spēkā, ja 10 dienu laikā pēc tā paziņošanas ieinteresētās personas to nav pārsūdzējušas. Spēkā stājies lēmums par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā un tam pievienotā zemes lietojumu un zemes īpašumu pārskata plāna kopija ir pamats zemes izmantošanas uzsākšanai un nekustamā īpašuma (zemes) nodokļa maksāšanas uzsākšanai likumā noteiktajā kārtībā

Saskaņā ar likuma „Par zemes komisijām" 2.2.5.punktu pagasta zemes komisija dod atzinumu par zemes īpašuma tiesībām, pieņem lēmumu par zemes īpašuma kompensāciju un lietošanas tiesībām, bet pēc zemes robežu ierādīšanas un zemes robežu plāna izgatavošanas pieņem lēmumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu.

Ar Balvu rajona Lazdukalna pagasta zemes komisijas 1997.gada 10.jūnija lēmumu Nr.180 atjaunotas īpašuma tiesības *A.B.* uz minēto zemes gabalu 1,67 ha platībā. Ar Balvu rajona Rugāju pagasta zemes komisijas 1997.gada 10.oktobra lēmumu Nr.12 *A.B.* piešķirtas zemes lietošanas tiesības kopā ar pārējiem mantiniekiem 32 ha platībā. Lēmuma nav pievienots grafiskais pielikums. Ar Balvu rajona Rugāju pagasta zemes komisijas 1997.gada 10.oktobra lēmumu Nr.12 *A.B.* kopā ar pārējiem mantiniekiem atjaunotas īpašuma tiesības 32,1 ha platībā, arī nav pievienots grafiskais pielikums.

Iepriekš minētais zemesgabals tika iekļauts Balvu rajona Rugāju pagasta zemes īpašumu un zemes lietojumu pārskata plānā ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējums/*.

[3.3] Saskaņā ar likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 14.pantu pēc pagasta zemes komisijas darbības izbeigšanās likuma "Par zemes komisijām" 2.pantā un likumā "Par zemes privatizāciju lauku apvidos" noteiktās funkcijas pārņem Valsts zemes dienesta attiecīgā rajona nodaļa, izņemot tiesības piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā.

Likuma „Par zemes komisijām" 4.2.1.punkts noteica, ka zemes komisiju darbu koordinē un kontrolē Centrālā zemes komisija. Valsts zemes dienests 2008.gada 3.jūlijā lūdz Centrālo zemes komisiju sniegt norādījumus, kā izskatāmi personu iesniegumi par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu. Saskaņā ar Centrālās zemes komisijas atbildi Balvu rajona Rugāju zemes komisijas lēmumi par zemes īpašumu tiesību atjaunošanu uzskatāmi par atzinumiem un lēmums jāpieņem Valsts zemes dienestam.

[3.4] Saskaņā ar likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 4.panta pirmo daļu zemes privatizācijas veidi ir 1) zemes īpašuma tiesību atjaunošana bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem; 2) zemes īpašuma tiesību piešķiršana par samaksu.

Centrālā zemes komisija 2001.gada 20.septembrī lika apturēt zemes privatizāciju 107 zemes lietās Rugāju pagastā līdz lietu izskatīšanai Valsts kontrolē un prokuratūrā. 2005.gada 15.septembrī Centrālā zemes komisija norādīja, ka meža zemju privatizāciju ir iespējams turpināt, atjaunojot īpašuma tiesības zemju vēsturiskajās robežās. 2007.gada 30.martā Centrālā zemes komisija informēja, ka privatizāciju iespējams turpināt, ja netiek skarti zemes gabali 3239,92 ha platībā, kas bija nodotas lietošanā Balvu, Rugāju un Tilžas mežniecībām, kamēr turpinās tiesvedība. *A.B.* atzītās īpašuma tiesības atrodas strīdus teritorijā.

2008.gada 29.augustā Centrālā zemes komisija atsauca lēmumu par zemes privatizācijas apturēšanu.

2008.gada 10.novembrī Balvu rajona Rugāju pagasta padome nolēma sadalīt īpašumu pēc grafiskā pielikuma un piešķirt jaunus kadastra numurus. Lēmuma pievienots grafiskais pielikums. *A.B.* lietošanā piešķirtās zemes vienības apzīmētas ar kadastra numuriem */kadastra numurs/* (6,6 ha) un */kadastra numurs/* (4,1 ha). 2009.gada 8.janvārī SIA „Metrum" veica robežu apsekošanu un noteikšanu, pamatojoties uz to, 2009.gada 22.janvārī izgatavots zemes robežu plāns, kas reģistrēti Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā.

2009.gada 23.aprīlī saņemts *A.B.* pilnvarotās personas iesniegums un, izvērtējot iesniegtos dokumentus, pieņemts lēmums par īpašuma tiesību atjaunošanu 11,12 ha platībā.

[3.5] Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 2.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta nosacījumiem zemes reformas laikā uz valsts vārda zemesgrāmatā ierakstāma zeme, kura 1940.gada 21.jūlijā piederēja valstij, izņemot zemi, kura zemes reformas gaitā piešķirta īpašumā privātpersonām tām piederējušās zemes vietā, kā arī piešķirta pastāvīgā lietošanā vai rezervēta ar tiesībām iegūt to īpašumā.

Strīdus zemes 1940.gadā nepiederēja valstij. *A.B.* ir pierādījusi īpašuma tiesības. Kamēr nav pierādīts pretējais, nav pamata apšaubīt *A.B.* tiesības uz mantojamo zemi. Turklāt, saskaņā ar likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 12.panta pirmo daļu bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem ir prioritātes zemes saņemšanai lietošanā. Saskaņā ar likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 6.panta trešo daļu bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem zemes tiek atdota īpašumā, izņemot gadījumu, kad tā piešķirta pastāvīgā lietošanā fiziskajai personai, kā arī valstij un pašvaldībām piederošo ēku, būvju un neražojoša rakstura koplietošanas objektu uzturēšanai. Lietošanas tiesības pašas par sevi nerada subjektīvās tiesības uz zemes gabala iegūšanu īpašumā.

Pieteicējai nevar būt prioritāte uz *A.B.* īpašumā piešķirtajiem zemesgabaliem, ja vien tā nevar pierādīt valsts īpašuma tiesības uz 1940.gadu. Līdz ar to, pieteicējai nav subjektīvo tiesību prasīt atcel lēmumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu *A.B.*

[4] Trešā persona – *A.B.* mantinieks *A.L.* paskaidrojumā tiesai norāda, ka neviens no Rugāju pagasta zemes komisijas lēmumiem nav pārsūdzēts un tie stājušies spēkā. 2010.gada 11.martā *A.L.* ir reģistrējis zemes īpašumu zemesgrāmatā un strīds par zemes īpašuma tiesībām risināms vispārējās jurisdikcijas tiesā.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve prasījumu uzturēja saskaņā ar pieteikumā minēto.

Atbildētāja pārstāve prasījumu neatzina saskaņā ar iepriekš minēto argumentāciju.

Trešā persona prasījumu neatzina, lūdzot atmaksāt advokāta izdevumus.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas materiālus un uzklausot procesa dalībniekus, tiesa secina, ka prasījums nav pamatots.

[7] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa konstatē turpmāk minēto.

[7.1] 1992.gada 31.martā Balvu rajona Rugāju pagasta Tautas deputātu padome pieņēmusi lēmumus par zemes piešķišanu pastāvīgā lietošanā Balvu, Žīguru, Tilžas un Rugāju mežniecībām (lietas 17.-19.lapa).

[7.2] Balvu rajona Rugāju pagasta zemes komisija 1997.gada 10.oktobrī nolēma piešķirt *A.B.* pastāvīgā lietošanā zemi 32 ha platībā (lietas 83.lapa) un pieņēma lēmumu par īpašuma tiesību atjaunošanu (lietas 122.lapa).

2005.gada 15.decembrī nolemts grozīt 1997.gada 10.oktobra lēmumu un *A.B.* piešķirtas zemes lietošanas tiesības 10,7 ha platībā uz mantojamo zemi ar kadastra numuru */kadastra numurs/* bijušā Rugāju pagasta */ciems/* (lietas 84.lapa). 2008.gada 10.novembrī Rugāju pagasta padome lēma par nekustamā īpašuma sadali un saskaņā ar zemes robežu plānu *A.B.* piešķirtā zeme noteikta 4,1 ha ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējums/* un 6,6 ha ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējums /* (lietas 85.-90.lapa).

[7.3] Ar Balvu rajona Lazdukalna pagasta zemes komisijas 1997.gada 10.jūnija lēmumu *A.B.* atjaunotas īpašuma tiesības 1,67 ha platībā (lietas 120.lapa).

[7.4] 2009.gada 23.aprīlī *A.B.* iesniedza lūgumu atjaunot īpašuma tiesības uz zemi ar kadastra numuriem */kadastra numurs/* un */kadastra numurs/* 11,12 ha platībā (lietas 143.lapa). 2009.gada 21.maijā *A.B.* atjaunotas zemes īpašuma tiesības (lietas 144.lapa).

[8] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka lietā ir strīds par to, vai *A.B.* pamatoti atjaunotas zemes īpašuma tiesības uz zemi ar kadastra numuriem */kadastra numurs/* un */kadastra numurs/* 11,12 ha platībā, ja uz to pašu zemi zemes lietošanas tiesības bija piešķirtas arī Balvu, Žīguru, Tilžas un Rugāju mežniecībām.

[9] Saskaņā ar likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" 7.pantu Latvijas Republikas pilsoņiem un pilngadīgajiem iedzīvotājiem, kā arī ārzemēs dzīvojošiem bijušajiem Latvijas Republikas zemes īpašniekiem (pēc stāvokļa uz 1940.gada 21.jūliju) vai viņu mantiniekiem bija tiesības iesniegt pieprasījumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā zemnieku saimniecību vai piemājas saimniecību uzturēšanai, atjaunošanai vai jaunu veidošanai, dzīvojamo māju, vasarnīcu uzturēšanai vai celtniecībai, individuālo augļu dārzu uzturēšanai vai to ierīkošanai vai citām vajadzībām. Ja zeme pieprasīta arī citos pagastos, pieteikumā jānorāda šo pieprasījumu iesniegšanas vieta, zemes izmantošanas mērķis un platība. Juridiskās personas iesniedz pieprasījumus par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā savas darbības vajadzībām.

Saskaņā ar minētā likuma 8.pantu pieprasījumā par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā norādāma pieprasāmās zemes platība atbilstoši šā likuma 12. pantam un tās izmantošanas mērķis. Atbilstoši šā likuma 12.panta pirmajai daļai, bijušajiem zemes īpašniekiem (pēc stāvokļa uz 1940.gada 21.jūliju) vai viņu mantiniekiem ir prioritāte zemes saņemšanai lietošanā visā agrāk piederējušajā platībā neatkarīgi no tā, vai šā likuma spēkā stāšanās brīdī zeme ir vai nav viņiem piešķirta mūžīgā vai pastāvīgā lietošanā, izņemot gadījumus, ja uz viņiem agrāk piederējušās zemes platības vai tās daļas likumīgi ir izvietotas fiziskajām vai juridiskajām personām piederošas ražošanas un sabiedrības nozīmes būves, ēkas vai augļu dārzi, kuru izmantošanai atstājama minimāla zemes platība saskaņā ar apbūves projektiem un spēkā esošajiem lauksaimnieciskajiem normatīviem, ja bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, kā arī fiziskās personas, kas vēlas veidot jaunas zemnieku saimniecības, neatlīdzina īpašniekiem šā nekustāmā īpašuma vērtību pēc savstarpējas vienošanās.

Minētā panta otrā daļa noteica zemes lietošanas prioritāro secību – proti pirmām kārtām pastāvošo zemnieku un piemājas saimniecību paplašināšanai un jaunu zemnieku un piemājas saimniecību izveidošanai, tikai kā pēdējie gadījumi minēti juridiskajām personām.

No minētā izriet, ka zemi lietošanā lauku apvidos bija tiesības pieprasīt gan fiziskā personām – bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem saimniecības veidošanai un uzturēšanai, gan arī juridiskām personām savas darbības vajadzībām. Prioritāti likumdevējs noteica nevis pēc tā, kādā termiņā iesniegts zemes pieprasījums, bet gan pēc tā, vai pierādītas bijušo īpašnieku vai viņu mantinieku tiesības pēc stāvokļa uz 1940.gada 21.jūliju. Izņēmumi noteikti, ja uz agrāk piederējušās zemes likumīgi izvietotas citām personām piederošās būves, ēkas vai augļu dārzi.

Konkrētajā lietā uz vienu un to pašu zemes gabalu Rugāju pagasta padome piešķīrusi lietošanas tiesības gan *A.B.*, gan Balvu, Žīguru, Tilžas un Rugāju mežniecībām. Rugāju pagasta kompetento institūciju lēmumi par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā ir stājušies spēkā un nav pārskatāmi.

Pieteicējas ieskatā Balvu rajona Rugāju pagasta Tautas deputātu padome, pieņemot lēmumus par zemes piešķišanu pastāvīgā lietošanā Balvu, Žīguru, Tilžas un Rugāju mežniecībām, atzinusi, ka lietošanā piešķirtā zeme ir valsts īpašums saskaņā ar Meža likuma noteikumiem.

Šādam pieteicējas argumentam tiesa nepiekrīt, jo saskaņā ar Meža likuma 44.panta pirmo daļu Valsts meža zeme ir Zemkopības ministrijas Meža departamenta zeme pēc stāvokļa 1940.gada 21.jūlijā, kura zemes reformas gaitā nav nodota pastāvīgā lietošanā citām fiziskajām vai juridiskajām personām, kā arī tā meža zeme, kura pieder vai piekrīt valstij. Proti, pieteicēja nav pierādījusi, ka *A.B.* īpašumā piešķirtā zeme bija Zemkopības ministrijas Meža departamenta zeme pēc stāvokļa 1940.gada 21.jūlijā.

A.B. piešķirtie zemesgabali nav uzskatāmi arī par valstij piederošiem vai piekrītošiem, jo nekad nav bijuši ierakstīti zemesgrāmatā uz valsts vārda, kā arī nekad nav ticis pieņemts lēmums par tās piešķiršanu īpašumā valstij. Ar Balvu rajona Rugāju pagasta Tautas deputātu padomes pieņemtajiem lēmumiem par zemes piešķišanu pastāvīgā lietošanā Balvu, Žīguru, Tilžas un Rugāju mežniecībām nav atzītas valsts īpašuma tiesības. Minētais izriet arī no lietā esošā Centrālās zemes komisijas skaidrojuma (lietas 126.lapa). Proti, zemes pieprasījums nav iesniegts atbilstoši likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" prasībām un nav informācijas, cik mežniecību lietošanā esošās zemes ir Meža departamenta zeme pēc stāvokļa 1940.gada 21.jūlijā, kā arī nav iesniegti attiecīgo plānu materiāli.

Pieteicēja iesniegusi lietā izkopējumus no arhīva (lietas 96., 97.lapa), tomēr minētais neapliecina faktu, ka pieteicējas pieprasītie zemesgabali bija Zemkopības ministrijas Meža departamenta zeme pēc stāvokļa 1940.gada 21.jūlijā.

Līdz ar to, tiesa secina, nav pamata uzskatīt, ka ar Balvu rajona Rugāju pagasta Tautas deputātu padomes 1992.gada 31.marta lēmumiem lietošanā piešķirtās zemes būtu uzskatāmas par piekrītošām valstij.

Pieteicēja norāda, ka pieteicējas tiesības nostiprinātas ar Latgales apgabaltiesas 2002.gada 25.oktobra spriedumu un Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 6.decembra lēmumu lietā SKA-532. Arī šādam pieteicējas apgalvojumam tiesa nepiekrīt. Proti, saskaņā ar Latgales apgabaltiesas 2002.gada 25.oktobra spriedumu lietā CA-203/02 atzīts, ka Balvu rajona Rugāju pagasta padomes 2002.gada 24.janvāra lēmums Nr.1 daļā par 1992.gada 31.marta lēmuma atzīšanu par spēku zaudējušu ir prettiesisks. Ar to nav atzītas pieteicējas īpašuma tiesības. Būtībā šāds tiesas spriedums atstāja negrozītu stāvokli, kas bija radies pēc 2002.gada 24.janvāra.

Savukārt, administratīvajā lietā A42251504, kuras ietvaros pieņemts Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 6.decembra lēmums, atzīts par prettiesisku Rugāju pagasta padomes 2004.gada 10.novembra lēmums Nr.11 „Par precizētā zemes ierīcības projekta izskatīšanu". Kā izriet no Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 28.maija sprieduma minētajā lietā [11.3] punkta, pieteicējai nepamatoti samazināta lietošanā piešķirtā zeme. Ar Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 6.decembra lēmumu minētajā lietā atcelts Administratīvās apgabaltiesas lēmums par tiesvedības izbeigšanu un atzīts, ka pieteicējai ir subjektīvās tiesības celt prasību administratīvajā tiesā. No minētajā lietā esošajiem nolēmumiem neizriet, ka, tādējādi, būtu atzītas valsts īpašuma tiesības uz lietošanā piešķirto zemi.

[10] Saskaņā ar likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta pirmo daļu pagastu un pilsētu zemes komisijas attiecībā uz lauku zemi mēneša laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas pieņem lēmumus par iesniegumiem, kas iesniegti līdz 1997.gada 9.septembrim par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā

Minētā panta ceturtā daļa noteic, ja pagasta zemes komisija ir pieņēmusi atzinumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai līdzvērtīgas zemes piešķiršanu īpašumā, bet nav veikta zemes gabalu robežu ierādīšana (uzmērīšana) dabā, bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem zeme, uz kuru tiek atjaunotas īpašuma tiesības, līdz 1997.gada 30.novembrim piešķirama pastāvīgā lietošanā. Lēmums par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā, kuram pievienota zemes lietojumu un zemes īpašumu pārskata plāna kopija ar tā zemes gabala robežām, uz kuru tiek atjaunotas īpašuma tiesības, paziņojams bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem. Minētais lēmums stājas spēkā, ja 10 dienu laikā pēc tā paziņošanas ieinteresētās personas to nav pārsūdzējušas. Spēkā stājies lēmums par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā un tam pievienotā zemes lietojumu un zemes īpašumu pārskata plāna kopija ir pamats zemes izmantošanas uzsākšanai un nekustamā īpašuma (zemes) nodokļa maksāšanas uzsākšanai likumā noteiktajā kārtībā.

Kā izriet no šā likuma 14.panta, pēc pagasta zemes komisijas darbības izbeigšanās likuma "Par zemes komisijām" 2.pantā un likumā "Par zemes privatizāciju lauku apvidos" noteiktās funkcijas pārņem Valsts zemes dienesta attiecīgā rajona nodaļa, izņemot tiesības piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā.

Konkrētajā lietā Rugāju pagasta zemes komisija *A.B.* atjaunoja īpašuma tiesības 11,12 ha platībā (kadastra apzīmējumi */kadastra apzīmējums /* un */kadastra apzīmējums /*). Kā norādīja Centrālā zemes komisija, Rugāju pagasta zemes komisijas 1997.gada 10.oktobra lēmumi par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu uzskatāmi par

atzinumiem (lietas 134.lapa). Kā izriet no lietas apstākļiem, 2009.gada 8.janvārī veikta zemes robežu apsekošana un 22.janvārī sagatavots zemes robežu plāns. 2009.gada 23.aprīlī *A.B.* lūdza atjaunot zemes īpašuma tiesības.

Līdz ar to, Valsts zemes dienestam bija pamats lemt jautājumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu *A.B.*

[11] Atbilstoši likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 5.panta pirmajai daļai, zemes īpašuma tiesības atjaunojamas uz personiska pieprasījuma pamata bijušajiem zemes īpašniekiem, kuru īpašumā zeme Latvijas Republikā bija 1940. gada 21. jūlijā, vai viņu mantiniekiem saskaņā ar Latvijas Republikas 1937. gada Civillikumu.

Likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 6. panta trešā daļa noteic, ka bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, kuri zemes pieprasījumu iesnieguši pēc 1991. gada 20. jūnija, viņu bijusī zeme tiek atdota īpašumā, izņemot gadījumus, kad šī zeme līdz pieprasījuma iesniegšanas brīdim ir piešķirta pastāvīgā lietošanā citai fiziskajai personai, kā arī valstij un pašvaldībām piederošo ēku, būvju un neražojoša rakstura koplietošanas objektu uzturēšanai. *Uz zemi, kas piešķirta lietošanā juridiskajām personām citām vajadzībām, tiek atjaunotas bijušo īpašnieku vai viņu mantinieku īpašuma tiesības,* bet lietošanā šādu zemi viņi saņem ne vēlāk kā piecu gadu laikā, politiski represētās personas – ne vēlāk kā gada laikā pēc zemes pieprasījuma iesniegšanas.

Konkrētajā lietā nav strīda par to, ka *A.B.* ir pierādījusi savas īpašuma tiesības un pieteicēja nav apšaubījusi *A.B.* tiesības uz mantojamo zemi. Pieteicējai nevar būt prioritāte uz *A.B.* īpašumā piešķirtajiem zemesgabaliem, ja vien tā nevar pierādīt valsts īpašuma tiesības uz 1940.gada 21.jūliju. Apstāklis, ka zeme sākotnēji bija piešķirta lietošanā mežniecībām, konkrētajā lietā nerada pieteicējas tiesības prasīt zemes piešķiršanu īpašumā valstij.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka Valsts zemes dienesta lēmums par īpašuma tiesību atjaunošanu *A.B.* atzīstams par tiesisku.

[12] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 195.panta pirmo daļu, ja ir pamats uzskatīt, ka pārsūdzētais administratīvais akts vai administratīvā akta neizdošanas sekas varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus, un ja, izvērtējot tiesas rīcībā esošo informāciju, konstatējams, ka pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks, tiesa pēc pieteicēja motivēta lūguma var pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu.

Administratīvā procesa likuma 196.panta 3.punkts noteic, ka pagaidu noregulējuma līdzeklis var būt tiesas lēmums, ar kuru uzdots zemesgrāmatai reģistrēt aizliegumu rīkoties ar personas nekustamo īpašumu.

Kā izriet no Administratīvā procesa likuma 265.panta, pamatojoties uz pieteicēja lūgumu, tiesa var noteikt, ka spriedums pilnībā vai kādā tā daļā izpildāms nekavējoties, ja sevišķu apstākļu dēļ sprieduma izpildes novilcināšana var radīt ievērojamus zaudējumus pieteicējam vai arī sprieduma izpilde var kļūt neiespējama.

Pieteikumā tiesai pieteicēja bija izteikusi lūgumu nosūtīt paziņojumu Balvu zemesgrāmatai par Valsts zemes dienesta lēmuma par īpašuma tiesību atjaunošanu *A.B.* darbības apturēšanu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 80.panta pirmo daļu. Proti, pieteicējas mērķis bija nodrošināties, ka *A.B.* mantinieki tādējādi nebūtu tiesīgi ierakstīt īpašumu zemesgrāmatā. Tā kā minētais lūgums neatbilda prasībām par pagaidu aizsardzības piemērošanu lietā, tiesa atstāja to bez izskatīšanas.

Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve izteica lūgumu piemērot lietā Administratīvā procesa likuma 196.panta 3.punktā minēto pagaidu aizsardzības līdzekli, jo *A.B.* mantinieks *A.L.* ierakstījis īpašumu zemesgrāmatā.

Kā atzīts iepriekš, Valsts zemes dienesta lēmums par īpašuma tiesību atjaunošanu *A.B.* atzīstams par tiesisku. Līdz ar to, tiesai nav pamata vērtēt otru kritēriju – vai pārsūdzētais administratīvais akts vai administratīvā akta neizdošanas sekas varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pieteicējas lūgums par tiesas lēmumu, ar kuru uzdots Zemesgrāmatai reģistrēt aizliegumu rīkoties ar personas nekustamo īpašumu, ir nepamatots un noraidāms.

[13] Trešās personas pārstāvis tiesas sēdē iesniedza kvīti par zvērināta advokāta pakalpojumu apmaksu Ls 121 apmērā (lietas 172.lapa) un lūdza piedzīt izdevumus no pieteicējas.

Kā izriet no Administratīvā procesa likuma 18.panta ceturtās daļas, administratīvās lietās, kas adresātam ir sarežģītas, pēc iestādes vai tiesas lēmuma, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, tās pārstāvim izmaksā atlīdzību no valsts budžeta. Administratīvā procesa likums neparedz trešās personas tiesības prasīt izdevumu piedziņu no privātpersonas. Līdz ar to, minētais lūgums nav pamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt VAS „Latvijas valsts meži" pieteikumu par Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas 2009.gada 21.maija lēmuma Nr.15-03-L3/157 atzīšanu par prettiesisku, ar kuru *A.B.* atjaunotas zemes īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kadastra apzīmējums */kadastra apzīmējums /* un */kadastra apzīmējums /*, kā arī lūgumu pieņemt tiesas lēmumu, ar kuru uzdots Zemesgrāmatai reģistrēt aizliegumu rīkoties ar personas nekustamo īpašumu.

Noraidīt *A.L.* lūgumu piedzīt no VAS „Latvijas valsts meži" tiesāšanās izdevumus Ls 121 apmērā.

Spriedums pārsūdzams 20 dienu laikā no sprieduma pieņemšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese /paraksts/ D.Suipe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ D. Suipe
Rīgā, 2010. gada 17.novembrī